

А.А. Дубініна, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Т.М. Летуґа, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Г.А. Селюгіна, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ДО ПРОБЛЕМИ РОЗРОБКИ МОДЕЛІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ З ТОВАРОЗНАВСТВА Й ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Високий рівень компетентності спеціалістів з товарознавства і торговельного підприємництва, що ґрунтується на постійному розвитку та оновленні фахових знань, умінь і навичок та удосконаленні професійно важливих якостей є необхідною передумовою кваліфікованого вирішення складних професійних завдань. Тому виникає потреба створення системи компетенцій конкурентоздатного фахівця для формування педагогічних засад професійної освіти спеціалістів з напрямку «Товарознавство і торговельне підприємництво».

Основні принципів засади щодо побудови системи компетенцій конкурентоздатного спеціаліста ґрунтуються на науково обґрунтованих підходах до визначення змісту професійної освіти відповідно до закономірностей взаємозв'язку: суспільна потреба – освітньо-кваліфікаційна характеристика (уміння) – освітньо-професійна програма (знання) – засоби діагностування. Така система спрямована на демократизацію, диверсифікацію та диференціацію освіти, гуманістичну спрямованість виховання, використання форм і методів навчання, що підвищують активність, самостійність студентів, залучають їх до дослідно-експериментальної роботи, що дає йому можливість самостійно, активно, творчо діяти, приймати рішення, адаптуватись до швидкоплинних змін умов життя. У цьому руслі доцільно визначити організаційно-педагогічні умови формування фахової компетенції випускника за спеціальностями «Товарознавство і комерційна діяльність» та «Товарознавство та експертиза послуг» в ступеневій системі:

- залучення студента до мотивованої активної пізнавальної діяльності шляхом застосування інноваційних педагогічних методик і технологій;

- єдність теоретичних і практичних знань, вміння застосовувати їх на основі чіткого усвідомлення де, яким чином і для яких цілей ці знання можуть бути використані;

- профільоване інтегративне вивчення дисциплін навчального плану, що орієнтоване на майбутню професійну діяльність;

- повне забезпечення освітніх та професійних потреб особистості відповідно до концептуально-визначених підходів до підготовки фахівця у державних стандартах освіти;

– усвідомлення викладачем своєї ролі консультанта, а не контролера у суб'єкт-суб'єктній взаємодії "викладач-студент";

– забезпечення єдності у критеріях визначення якості знань студентів з окремих дисциплін нормативного та вибіркового блоку та професійної компетенції як інтегрованого підсумку навчання за відповідним освітньо-кваліфікаційним рівнем.

Підготовка фахівця-професіонала передбачає, насамперед, виокремлення функціонально-змістових складових його професіоналізму як фахові компетенції випускника. Нами проаналізовано зміст навчальних програм усіх дисциплін навчального плану бакалавра з напрямку «Товарознавство і торговельне підприємництво», виокремлено знання, уміння, навички, які формуються під час вивчення кожної дисципліни, зроблено спробу встановити структурно-логічні зв'язки та місце кожного знання, уміння у формуванні професійного досвіду та здатності випускника вирішувати виробничі функції, що визначені державним галузевим стандартом, і, на основі цього, виведені зведені інтегровані компетенції з кожного блоку дисциплін. У зведені компетенції включено не тільки основні елементи професійної діяльності, а й змістовні, мотиваційні, ціннісні здатності, які формують особистість, що може працювати у галузі, обіймати не тільки первинні посади, а й успішно просуватись по службовій драбині.

Забезпечити належну якість навчального процесу – значить створити міцну основу фахової компетентності. Реалізація складових фахової компетентності відбувається через злагоджену роботу усіх структурних підрозділів: навчально-методичного управління, деканату, кафедр, і особливо випускових кафедр факультету товарознавства і торговельного підприємництва. Саме ці кафедри системно формують надбудову на фундаментальних знаннях, необхідні якісні показники фахової компетенції. Сьогодні значно активізувалась робота із забезпечення усіх складових формування професійної компетенції фахівця за спеціальностями факультету товарознавства та експертизи товарів.

Реалізація державних стандартів передбачає вивчення дисциплін, які безпосередньо і опосередковано впливають на формування фахової компетенції: рівень володіння комп'ютерними технологіями та іноземними мовами, знання та дотримання правил ділового етикету та поведінки на конкретному підприємстві та в колективі, уміння влаштовуватись на роботу. Організація диференційованого підходу та індивідуалізація навчання сприяє урахуванню особистісних якостей студента на результативність його навчання, довготривалість, усвідомленість та детермінованість знань.

Таким чином, це дасть можливість покращити якість підготовки фахівців з напрямку «Товарознавство і торговельне підприємництво».